

A black and white portrait of Peter Schmeichel, a middle-aged man with short, light-colored hair and a goatee. He is wearing a dark t-shirt and a watch on his left wrist. He is looking directly at the camera with a slight smile. The background is a plain, light color.

**PETER
SCHMEICHEL**

**ČÍSLO
JEDNA**

MŮJ PŘÍBĚH

xyz

Peter Schmeichel

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.xyz.cz
www.albatrosmedia.cz

Peter Schmeichel

Peter Schmeichel – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

**PETER
SCHMEICHEL
ČÍSLO
JEDNA
MŮJ PŘÍBĚH**

Copyright © Peter Schmeichel 2021

The right of Peter Schmeichel to be identified as the Author of the Work has been asserted by him in accordance with the Copyright, Designs and Patents Act 1988.

Translation © David Čermák, 2022

Cover photograph © Andreas Houmann

© NAKLADATELSTVÍ XYZ, 2022

ISBN tištěné verze 978-80-7683-173-5

ISBN e-knihy 978-80-7683-185-8 (1. zveřejnění, 2022) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-7683-186-5 (1. zveřejnění, 2022) (mobi)

ISBN e-knihy 978-80-7683-184-1 (1. zveřejnění, 2022) (ePDF)

**PETER
SCHMEICHEL
ČÍSLO
JEDNA
MŮJ PŘÍBĚH**

xyz

Věnuji své mamince a tatínkovi.
Kdyby si neprošli všemi těmi potížemi,
můj příběh by se odehrál úplně jinak.

OBSAH

ÚVODNÍ SLOVO ERIKA CANTONY /10

PŘEDMLUVA /12

RISKANTNÍ MÓD /17

ŠPION TOLEK /33

KONEČNĚ NA OLD TRAFFORD /48

PAN URPUTNÝ /64

MISTŘI! /79

DOUBLE. A PAK NIC /93

ERIC A SELHURST PARK. JÁ A IAN WRIGHT /106

DLOUHÉ ODCHÁZENÍ Z MANCHESTERU UNITED.

BYLA TO CHYBA /123

TREBLE /139

JAK Z DIVOKÝCH VAJEC /158

BRÖNDBY /175

EURO 92 /191

DÁNSKO /210

PORTUGALSKO /227

UŽ BYLO I LÍP /245

TŘI ŠPATNÉ KONCE /250

ŽIVOT PO FOTBALE /267

TAK JSEM ZKUSIL KOUPIIT BRÖNDBY /285

BÝT BRANKÁŘ, TO NEZNAMENÁ JEN CHYTAT BALON /296

KASPER A CECILIE /313

MŮJ ODKAZ /336

EPILOG: JEDEN DOBRÝ KONEC /353

PODĚKOVÁNÍ /357

ÚVODNÍ SLOVO ERIKA CANTONY

Psal se rok 1996 a právě jsme vyhráli FA Cup, Anglický pohár, nejstarší soutěž na světě – ve finále jsme porazili Liverpool. Po zápase pro náš klub zorganizoval opulentní večeři v hotelu, abychom si oslavy pořádně užili. Samozřejmě, že padlo pár piv, taky jsme si je zasloužili, když jsme znovu dosáhli na double. Aby měl večer atmosféru, hrála nám kapela včetně pianisty a trumpetisty. Hádejte, co nás asi tak mohlo napadnout... Peter uměl výborně na piano, já se zase během dlouhého trestu za neslavný kung-fu útok na fanouška soupeře začal učit na trumpetu. Zkusili jsme to a zeptali se chlapů z kapely, jestli bychom si nemohli zahrát s nimi. Okamžitě souhlasili, určitě byli zvědaví, jak se do nástrojů dokážeme opřít.

Peter si sedl za klavír a já vzal do ruky trumpetu. Doprovázel nás bubeník a zhruba stovka lidí v publiku – naši spoluhráči, rodiny, kamarádi – zdvořile nastražila uši. Vzpomínám si, že Peter byl výborný, ale kupodivu si vybavuji, že já taky. Asi v tom sehrál roli alkohol. Znáte to: když máte trochu v žíle, máte dojem, že zvládnete v Moskvě s kýmkoli plyně mluvit rusky. Skutečnost musela být dost odlišná, protože dobře vím, že zatímco Peter na piano opravdu umí hrát, já jsem coby trumpetista mizerný. Ale něco mě nutí se nad touhle vzpomínkou zamyslet. Napadá mě: Je lepší si pamatovat, že se vám něco povedlo, i když ve skutečnosti jste byli hrozní? Nebo si myslet, že jste něco pokazili, i když realita je taková, že jste to zvládli? Vem to čert. V mé vzpomínce všechno přebíjí pocit úžasné volnosti a svobody – a to je pro mě vlastně ze všeho nejdůležitější.

Peter byl prostě skvělý parták. Nejen tehdy na pódiu, ale po celou dobu, kdy jsme spolu hráli za Manchester United.

Když jsme jezdili na venkovní zápasy, vyráželo se den před utkáním a noc jsme trávili v hotelu. Peter a já jsme spolu bývali na pokojí. Víím, že teď je všechno jinak, že hráči mají každý svůj, s obrovskou postelí. Jo, časy se mění! V naší éře jsme s Peterem společně spali v jedné místnosti, každý na uzounké posteli. Přitom on byl obr, měřil metr devadesát tři, a ani já jsem se 188 centimetry nebyl zrovna prcek. Bývalo nám v pokojí trochu těsno, ale i tak jsme s našimi spoluhráči z United dokázali zázraky.

Peter je rozený lídr. Má v sobě ten dar, že vám automaticky dodá klid a sebedůvěru. A také přirozenou autoritu, díky které si okamžitě získá respekt na hřišti i mimo ně. Na trávníku byl jako brankář poslední pojistkou. Měl před sebou deset partáků, kteří měli za úkol moc toho k němu nepustit, a můžu vám říct, že když kdokoli z nich nedělal svou práci naplno, měl problém. Peter byl schopný si nad něj stoupnout a řvát mu přímo do obličeje. A ve většině případů jste si mohli být jistí, že ten kluk si jeho slova bude pamatovat spoustu měsíců, možná i let. Víím moc dobře, o čem mluvím, protože se mi to občas stalo taky. Ani jsem nepípl, protože jsem věděl, že Peter měl pokaždé pravdu a že se mu tahle metoda tisíckrát osvědčila. Přesně takhle si získáte respekt, věřte mi. Zuřivým řevem – ale jen když je to opravdu nutné, ve správný moment, ze správných důvodů.

Peter byl taky prvním brankářem, který proti soupeři vybíhal stejným stylem jako gólmání v házené. Žádné padání pod nohy: hezky zůstal stát, roztáhl ruce i nohy co nejvíc do šířky, aby zabral co největší prostor. Dnes to vidíte skoro u všech brankářů, ale Peter byl průkopník. Proto mám návrh: tak, jako se po Antonínu Panenkovi jmenuje penalta zahraná dloubáčkem, mělo by se i u gólmanů při takovém zákroku říkat, že „udělal Schmeichela“.

A bientôt, mon ami – uvidíme se brzy, kamaráde.

PŘEDMLUVA

Když něco miluješ, dej za to život – má to cenu. Protože co jiného by ji už mělo mít? Kniha, kterou držíte v ruce, by měla být i o tom, proč tahle pravda skutečně platí. Chci vám o tom vyprávět a začnu tím, co se odehrálo 17. června 2021 na Parken Stadionu v Kodani a sledoval to celý svět.

Moje Dánsko nastoupilo proti Belgii ve skupině B fotbalového Eura, jen pět dní poté, co se Christianu Eriksenovi zastavilo srdce v prvním zápase proti Finsku. Ty chvíle, kdy Christian ležel na trávniku bez známek života, doktoři mu masírovali hrudník a spoluhráči kolem něj vytvořili ochrannou hradbu, byly mým nejdrsnějším fotbalovým zážitkem.

Můj syn v tom kroužku stál. Jeho kamarádovi patřilo to tělo, které bezvládně leželo na zemi. Já jsem na stadionu byl nejen jako fanoušek, ale i pracovně, coby expert dánské státní televize DR. Nemohl jsem si pomoci – sledoval jsem Kaspera a hlavou mi běželo: Čím si teď proboha musí procházet? A co kdyby se to stalo jemu?

Samozřejmě jsem myslel i na Christiana a jeho partnerku Sabrinu, na jeho rodinu. Jak je možné, že ten kluk, který byl vždycky fit, ten, který naběhal nejvíc kilometrů z týmu, najednou bojuje o život?

Proč, proboha?

Ty šílené pocity nevyzimely. Neopustily mě – a myslím, že ani žádného dalšího Dána – když se náš tým na Parken Stadion tak brzy vrátil, aby se postavil silným Belgičanům. Když jsem jel na zápas, viděl jsem, jak po celé Kodani vlály z oken vlajky s nápisy „Eriksen 10“ – byl to krásný pohled. Z týmu sálala neobyčejná síla a odhodlání, už když zazněla národní hymna. A od prvního hvizdu byla z Dánů cítit neskutečná energie. Youssuf Poulsen dal gól už ve druhé minutě, a ty oslavy... Tomu, co jsem v tu chvíli prožíval, se v mých očích nic nevyrovná. Nic se tomu ani neblíží. A to počítám třeba i barcelonské finále Ligy mistrů v roce 1999.

Na Parken Stadionu bylo sice „jen“ 25 tisíc lidí, ale když jsem viděl hráče, fanoušky a slyšel ten ohlušující oslavný rámus, byla to tak úžasná směsice pocitů! Všechno, co se nakumulovalo uvnitř nás během těch hrozivých dní a hodin od Christianova kolapsu, šlo najednou ven. Najednou mohl být fotbal zase pro každého z nás důležitý.

Dánsko s Belgií prohrálo, ale to v tu chvíli nebylo rozhodující. Viděl jsem, jak naši kluci hráli s obrovskou energií a vášní. Náš tým v sobě našel neskutečnou sílu! A udržel si ji po celý turnaj, až do poslední vteřiny prodloužení semifinálového zápasu proti Anglii, kdy velké dánské tažení skončilo. Ten den ve Wembley Kasper předvedl jeden z nejlepších brankářských výkonů turnaje. Můj syn stejně jako jeho tým – náš dánský tým – během Eura dokázal, že fotbal je opravdu důležitý a že je správně, že pro lidi něco znamená. Vlastně musí něco znamenat. Proč by jinak tu hru lidé milovali? Proč by ji vůbec sledovali? Proč by pro ni někdo riskoval život, tak jako Christian?

To, jak Dánsko hrálo, mělo svůj velmi vážný význam a smysl.

Pokud platí, že život je jako dlouhé klavírní sólo, tak přesně takhle by se mělo hrát – aby mělo svůj význam. Aby se vás dotklo. I já jsem

vždycky začínal tím, že jsem se sám sebe zeptal: Proč vlastně? I já mám tendenci dělat věci instinktivně, vášnivě. Ale když něco dělám, vždycky to musí dávat smysl. Potřebuju najít důvod – pak mám palivo, které mě pohání.

Smysl fotbalu jsem našel v Manchesteru United. Ten klub pro mě byl vždycky víc než jen místo, kam chodím do práce. Byl to můj klubovský sen. Tým, který jsem miloval od chvíle, kdy jsem jako fotbalem poblázněný kluk vyrůstal v Dánsku, ze kterého to – aspoň fotbalově – bylo do Anglie hodně daleko. Jakmile jsem si pak tenhle sen splnil, zjistil jsem, že jsem se dostal na místo, kde se cítím doma.

Tradice, která se s United pojí, a odvaha trenéra Alexe Fergusona přesně zapadly do mých představ o tom, jakým fotbalistou se chci stát: brankářem, který se nebojí útočit. V Manchesteru jsem byl na jednu ze všech stran obklopen lidmi, kteří uvažovali úplně stejně. Všichni jsme měli v hlavně jasnou zásadu: žij přítomností, a když něco děláš, dej do toho úplně všechno. V United bylo nezbytné pořád se dívat dopředu, neustále hledat nové výzvy. Další zápas, další trofej, další sezona.

Dokázali jsme dokonce hledat výzvy přímo během zápasů. Dostali jsme gól – no a? Okamžitě to mažeme z hlavy, soustředíme se jen na to, že chceme hned vyrovnat. Trenér uvažoval stejně. Chápu, že jste o něm slyšeli leccos, ale věřte mi, že Fergie nikdy nebyl na dlouhé proslovy v kabině. Jo, ten jeho slavný „fén“ uměl rozpoutat pořádnou vichřici, ale všechny poryvy se rychle vytratily. Po zápase řekl, co bylo třeba, poslal nás do sprch a k tomu, co se předtím dělo na hřišti, se už téměř nikdy nevracel. Všechna pozornost se rázem upnula výhradně na příští zápas.

Jít dál.

Mám to v povaze, je to můj charakterový rys. Impulz, který mám zakódovaný někde hluboko uvnitř. Takový jsem byl i v sedmadvaceti, kdy jsem po přistání na letišti v Manchesteru popadl všechna zavazadla a vyrazil do tréninkového centra Cliff na první trénink s United – to se psal rok 1991. Ale byl jsem takový i v sedmi letech, v roce 1971, kdy jsem se jako neposedný kluk proháněl po betonovém předměstí Kodaně a vymýšlel lumpárny. A jsem takový i teď, v roce 2021, kdy je mi sedmapadesát. Peter Schmeichel, sice už bývalý fotbalista, ale pořád chlap, který hledá další a další výzvy a důvody, proč se v životě posouvat dál.

Tak proč vlastně psát knížku?

Proč by se člověk, který celý život kouká před sebe, měl najednou ohlížet zpátky?

Přiznávám, že rekapitulovat pro vás na těch desítkách stran svůj život pro mě nebylo vždycky snadné. Ale bylo to nutné. Vždyť uteklo třicet let od chvíle, kdy jsem přestoupil do United a změnil se mi život. Proto jsem cítil, že je pravý čas na inventuru. Jsem ve středním věku – a to přece bývá čas, kdy se člověk ohlédne, ne?

Proč zrovna já? Proč jsem v životě dělal to, co jsem dělal? Proč jsem se stal tím, kým jsem? Sám sebe bych se mohl zeptat: Jak je možné, že jsem si na kodaňském předměstí snil ty své dětské sny o United a nakonec jsem vážně coby jejich kapitán zvedal nad hlavu pohár pro vítěze Ligy mistrů? Chci si sám celou tu cestu znovu projít, abych na tuhle otázku našel odpověď.

A je tu ještě jeden důvod. Tohle není moje první autobiografie. Jednu jsem už vydal v roce 1999, ale od té doby se v mém životě odehrála spousta dalších věcí. Taky uznávám, že první knížka byla dost plytká

a obyčejná – klasická autobiografie fotbalisty z mé éry. Bez detailů. Bez hloubky.

Teď už chápu, že životní příběh každého z nás je velká věc. Je to jedna z mála věcí, která je opravdu jen a jen vaše. Proto jsem se rozhodl, že ten příběh tentokrát odvyprávím opravdu pořádně a se vším všudy. Chci, aby tohle byla ta pravá kniha. *Číslo jedna*.

Ono to ohlížení není tak špatná věc. Došlo mi, že občas je v pořádku, když vás ovládne nostalgie. Během psaní jsem se znovu díval na dávné zápasy, prošel si statistiky ze všech sezon, dokonce jsem se znovu spojil s bývalými spoluhráči a kamarády, které jsem léta neviděl. Musím říct, že mě to celé dost obohatilo.

Je to vlastně i příběh mé rodiny. Je důležité to říct už teď – i když vám to asi naplno dojde až ve chvíli, kdy budete číst druhou kapitolu. Takže aby bylo jasno: chci vás vzít na hřiště, na Old Trafford, na Camp Nou, do Wembley, na Stadio delle Alpi. Ale taky vás zavedu do restaurace v kodaňském parku Tivoli, kde jeden tatínek-pianista zpříjemňoval hostům večere jazzovými skladbami, zatímco jeho malý klučina, který zrovna začínal hltat fotbal, čekal v rohu na odvoz domů. Můj táta a já.

Někdy je prostě nostalgie fajn. Někdy vám ohlédnutí pomůže, abyste se posunuli vpřed. Jak řekl slavný dánský filozof Søren Kierkegaard: „Život lze pochopit pouze zpětně, žít jej však musíme dopředu.“

Peter Schmeichel

Kodaň, červenec 2021

RISKANTNÍ MÓD

Na vojně jsem byl hasičem v dánské armádě, takže mi věřte, že o nouzových cvičeních toho vím dost. Na konci května 1999 jsem se uprostřed jednoho takového znovu octl. V dresu Manchesteru United, na barcelonském stadionu Camp Nou, ve chvíli, kdy do konce zápasu zbývalo jedenáct minut a deset vteřin.

Viděl jsem, jak jsme přepnuli. Žádná panika, žádný povel od trenéra. Úplně přirozeně jsme se najednou dostali do režimu, kterému odjakživa říkám riskantní mód. Začali jsme přemýšlet jako zkušený gambler, který v pravou chvíli zahraje all-in. Zkrátka bychom dali všechno za to, aby se nám povedlo vrátit se do zápasu.

V riskantním módu jdou totiž všechny klasické zápasové poučky stranou. Přestanete se zajímat o rozestavení a taktické pokyny. Nezajímá vás, co tomu řeknou ostatní. Vymažete z hlavy možnost, že soupeř může přidat další góly a zesměšnit vás. Prostě škrtnete všechna negativa. Každý pohyb, každá přihrávka, každá akce se musí povést. Do hry pošlete útočníky, obránce vyženete dopředu. Někdy i brankáře. Není nic, co byste nebyli ochotní obětovat.

Riskantní mód se pro nás v roce 1999 stal rutinou. Proti Arsenalu, Liverpoolu, Charltonu, Juventusu a Interu Milán jsme pokaždé dávali góly v závěru, lámali fanouškům srdce, vyhrávali zápasy, které byly na hraně. Měli jsme recept, kterým jsme se řídili pokaždé, když jsme

v zápase prohrávali. Ale je fakt, že když zbývalo jedenáct minut a deset sekund do konce finále Ligy mistrů, nevypadalo to pro nás moc dobře. V tu chvíli balon proletěl nad mou hlavou a snášel se do naší opuštěné branky daleko za mnou – aspoň to tak vypadalo.

Lobem mě zkoušel přehodit Mehmet Scholl, náhradník Bayernu, fantastický fotbalista. Jak jsem povyskočil, natáhl jsem levou ruku s bílou rukavicí, co nejvíc to šlo, ale hned jsem věděl, že se mu povedl perfektní oblouček. Zdálo se, že trefil balon přesně tak, aby zapadl pod břevno. Moc jsem toho dělat nemohl – jen jsem se otočil směrem zpátky ke své brance a díval se.

Bayern držel vedení od šesté minuty a pro nás bylo obrovsky těžké ho zastavit. Kdyby se jim povedlo zvýšit na 2:0, finále by tutově bylo jejich. Věděl jsem to i ve chvíli, kdy jsem jen zíral na míč, který se snášel do mojí branky.

Teď bych to celé mohl trochu nafouknout. Mohl bych předstírat, že mi v hlavě šrotovaly všemožné myšlenky a pocity. Moje situace byla zhruba následovná: *Peter Schmeichel a jeho poslední zápas za Manchester United. Toho večera s kapitánskou páskou na rukávu. Ve finále Ligy mistrů, v boji o trofej, kterou jsem byl doslova posedlý. V dresu týmu, který jsem miloval už jako malý dánský klučina, když jsem si v sedmdesátých letech ve svém pokojíku v bytě na kodaňském předměstí lepil na zeď plakáty Lou Macariho a Gordona Hilla.*

Najednou mi bylo pětatřicet a neměl jsem vůbec tušení, co bude s mou kariérou dál, až tenhle zápas skončí. Neměl jsem rozjednané žádné další angažmá ani jsem v hlavě neměl žádný jasný plán. Měl jsem jen objednané stěhováky, kteří dodávkou převezou veškeré vybavení Schmeichelovic domácnosti z domu v Bramhallu někam pryč. Kam? To jsem netušil.

Měl jsem dvě děti, Kaspera a Cecilii, obě ten večer seděly někdy mezi těmi 90 tisíci lidmi. Někde na těch strmých zaoblených tribunách.

Do toho trenér Alex Ferguson, který měl o polohčase naléhavý proslov: „Až tenhle zápas skončí, pohár bude stát metr od vás. Ale pokud prohrajeme, nebudete si na něj moct ani sáhnout.“

Mohl bych tvrdit, že tohle všechno mi běželo hlavou, ale pravda je taková, že jsem na nic z toho nemyslel. Vlastně jsem nemyslel vůbec na nic. Vždycky jsem si dával pozor na to, aby mě neovládly sentimentální myšlenky – ve fotbale obzvlášť. Mohly by mi snad pomoci vyhrát zápas? Kdybych se nechal ve svém uvažování ovlivnit jakýmikoli vnějšími faktory, byla by to chyba. Takhle riskantní mód nefunguje. V tu chvíli vás zajímá jediné: udělat všechno pro to, aby se comeback vydařil. Dát do toho všechny mentální a fyzické síly, správně se rozhodovat. Jakmile na vteřinu vypnete, prohrajete – to je jistota. Takže místo přemýšlení prostě konáte.

A já pořád vidím, jak Schollův padáček letí nad mou hlavou a sleduju míč snášející se pomalu dolů. Víím, že může nakonec skončit vedle, že může trefit tyč anebo skončit v síti, ale tu poslední variantu rovnou škrtnu a nepřipouštím si ji. Schválně se někdy na ty záběry podívejte, všimnete si, že ve chvíli, kdy se balon odráží, už jsem napůl otočený k brance soupeře. Připravený nakopnout míč dopředu a založit další útok – už v momentu, kdy Schollův pokus narazí do tyče. Balon se pak odráží do země a nakonec do mých rukavic.

Jakmile míč chytím, vidím, že Jaap Stam se chystá vyrazit vpřed a že Ryan Giggs, Dwight Yorke a Teddy Sheringham už jsou v pohybu směrem k soupeřovu vápnu. Čekají, že k nim balon vyhodím nebo nakopnu. Taky jsou v riskantním módu, tak jako celý tým, po většinu druhého poločasu.

Šest minut po Schollově obloučku měl Bayern další obrovskou šanci. Carsten Jancker stříhl nůžkami a trefil břevno. Asi to bude znít hloupě, možná i arogantně, ale ani na chvilku mě to nevystrašilo. Věděl jsem, že z toho nebude gól. Díky zkušenostem jsem to zkrátka poznal.

I tohle je riskantní mód. Ta správná mentalita. *Nic mě nemůže rozhodit.*

Riskantní mód se zrodil mnohem dřív, než se sešel ten slavný tým z devětadevadesátého. Giggsy, Denis Irwin a já jsme si dobře pamatovali, jak jsme v roce 1993 otočili zápas se Sheffieldem Wednesday.

Tehdy Steve Bruce dvěma hlavičkami v osmdesáté šesté a devadesáté šesté minutě zařídil, že se pro závěrečné minuty zápasů vžil název „Fergie Time“. V následujících letech naše ochota riskovat pořád narůstala. Fergie měl tento typ hazardování rád, což se mi na něm líbilo. Klidně vystřídal obránce a nasadil dalšího útočníka, nařídil Giggsovi, aby hrál levého beka, vyhnal Bruceyho a Garyho Pallistera na hrot. Na tým to často zapůsobilo jako rána elektrickým proudem, jako probuzení. *Ted' to musíme dokázat!* Nikdo z nás neměl s riskováním problém, protože jsme věděli, že to všechno vychází od trenéra.

Na Camp Nou jsme začali riskovat dost brzy. Vybavuju si, jak kolem pětadesáté minuty Jaap Stam obral soupeře o míč hluboko na naší polovině, přihrál Davidu Beckhamovi a okamžitě upaloval dopředu, daleko za půlící čáru, až do vápna Bayernu. O minutu později šel do hry Teddy Sheringham místo Jespera Blomqvista, což znamenalo, že jsme měli na hřišti třetího útočníka. A taky famózního hlavičkáře, na kterého jsme mohli začít nakopávat míče. V tu chvíli jsme začali riskovat ještě víc. Dwight Yorke mířil hlavičkou těsně vedle, Andy Cole to zkoušel nůžkami, Denis a Gary Neville se začali vysouvat čím dál výš a já jsem sprintoval pro míče, jen abych mohl co nejdřív vykopnout a založit útočnou akci. Bylo cítit, jak se obraz hry mění. Šance Bayernu nás nijak neznervózňovaly, protože jsme věděli, že nabízet soupeřům šance je daň za to, že si je začneme sami vytvářet.

První zádrhel pro Bayern přišel ve chvíli, kdy vystřídal Lothar Matthäus. Ještě dnes to schytává za to, že se o střídání sám přihlásil, ale divíte se mu? Bylo mu osmatřicet, byl unavený, i my jsme si toho na hřišti všimli. Vyčerpali jsme ho. Ale i tak platilo, že spoluhráče řídil a pro Bayern byl extrémně důležitý. Zvláště tím, že řídil obranu, především při standardkách. Když odešel, najednou jsme měli ještě víc prostoru a mohli vesele pokračovat v útočení.

Ole Gunnar Solskjaer v tu chvíli naskočil z lavičky, pořádně vytočený. Trenér ho naštvál, když poslal do hry nejdřív Teddyho. Ole si určitě myslel: *Zbývá dvacet minut a chystá se střídání... To bude mých dvacet*

minut! Ale i když vyběhl na trávník o dost později, říkal jsem si, že to pro nás vypadá dobře. Viděl jsem, jak je nažhavený, už jen z jeho běhu sálalo odhodlání.

Ole zaměstnal gólmana Olivera Kahna hned svým prvním dotekem s míčem – nebezpečnou hlavičkou. Pak patičkou posunul balon na Teddyho, kterému se střela moc nepovedla. Yorkey párkrát zblízka minul, jednou po přihrávce od Garyho Nevilla, který stejně jako Denis hrál spíš křídlo než krajního obránce – pohyboval se až nesmyslně vysoko.

Dobře jsme si uvědomovali, co můžeme získat i co můžeme ztratit. A měli jsme plán: Dostat se dopředu, držet balon poblíž jejich šestnáctky a spoléhat na to, že máme na hřišti čtyři útočníky. Yorkeyho, Ryana, Teddyho a teď i Oleho, kluka s úžasným výběrem místa. Když obránci Bayernu hlavou odvrátili, měli jsme na kraji vápna záložníky, kteří hned vraceli balon zpátky do ohně. Čím víc jsme tlačili, tím víc se Bayern zatahoval zpátky. To pro nás znamenalo, že můžeme bránit v menším počtu a naopak se ještě víc tlačit dopředu – což byl pro Bayern začarovaný kruh.

Pak tu byl ještě psychologický element. Věděli jsme, že jsme si vytvořili pověst týmu, který dokáže rozhodovat v posledních minutách a vteřinách, takže jsme taky tušili, že když soupeře zatlačíme, může ho ovládnout strach. A že mohl i tak chodit do brejků? V pohodě! Říkal jsem si: *Jen pojdte, jen střílejte, tím se aspoň snadno dostaneme k míči.* Zní to bláznivě? Nevím, možná. Ale v riskantním módu si prostě nemůžete dovolit uvažovat jinak než pozitivně.

Stejně jako my, taky Bayern šel do zápasu s tím, že může získat treble. Jejich trenér Ottmar Hitzfeld nás navíc vyřadil v roce 1997, kdy seděl na lavičce Borussia Dortmund. Teď vedl Bayern, o kterém jsme věděli, že je to jediný tým, který jsme v sezoně ani jednou neporazili: ve skupině jsme s ním uhráli jen dvě remízy. Hrál se nám proti nim blbě: dobře poskládaný a soudržný tým, dobře vedený. Když jsem se rozhlédl v tunelu kolem sebe, viděl jsem fantastické hráče. Matthäuse.

Stefana Effenberga. Maria Baslera. Oliho Kahna. Pak vyběhli na hřiště a já hned podle rozestavení poznal, že tohle bude fuška. Pět hráčů vzadu, čtyři v záloze a na hrotu jen Carsten Jancker. Od Hitzfelda to byl mazaný tah, protože pětice obránců a zhuštěná záloha hodně omezila prostor pro naše útočníky Coleyho a Yorkeyho.

Při přípravě na zápas Fergie nic nehrotil. Předzápasový trénink na Camp Nou den před výkopem byl asi nejlehčí, jaký jsme kdy měli. Zase nám naordinoval své oblíbené cvičení na držení míče, kterému říkal „okénka“. Dokonce se sám zúčastnil a byl samá sranda. Celá příprava byla jen o tom, abychom byli všichni v pohodě a natěšení, taktiku jsme nijak extra neprobírali. A proslov, který si trenér vzal ještě v hotelu v Sitges před odjezdem na stadion, byl krátký. Patnáct minut, během kterých jsme slyšeli, jak jsme silní, jak je na nás kouč hrdý a že trofej, kterou můžeme získat, je ta nejlákavější na světě: Tak do toho šlápněte a dojděte si pro ni!

Ale když pod Fergiem hraje pár let, dokážete ho prokouknout. Dobře jsem věděl, že rozhodně není tak v klidu a nad věcí, jak se na první pohled zdálo. Jakmile kolem vás procházel, hvízdal si a pobrukoval, zdánlivě ve výborné náladě, většinou to znamenalo, že má nervy a snaží se to zakrýt. Skoro jsem ho radši viděl, když začal klasicky chrchlat a odkašlávat. To jsem sice taky viděl, že je rozrušený, ale aspoň jsem tušil, na čem jsem.

Tehdy v hotelu ve Sitges to bylo samé pobrukování, hvízdání a falešná pohodička. Já ale viděl, že Fergie byl před finále nervózní jako ještě nikdy. Ten poločasový proslov, ve kterém mluvil o tom, jak jsme blízko trofeji, byl nejen o nás, ale i o něm. Trénoval United třináctou sezonu, celkem už jich odkoučoval pětadvacet a jeho největším snem bylo vyhrát Ligu mistrů. Po poločase, který jsme prohráli 0:1, cítil, že nikdy dřív nebyl tak blízko, a přitom tak daleko.

My hráči jsme měli obavy ze dvou věcí. Tou první bylo hřiště – cestou autobusem z předzápasového tréninku na Camp Nou se neřešilo nic jiného. Trávník byl neskutečně pevný, tvrdý, skoro jako podlaha

v tělocvičně. To si pak člověk musí dávat sakra pozor na každý dotyk s míčem. Jak to asi zamíchá kartami při zápase?

Druhý otazník visel nad tím, jak se poskládáme v záloze. Roy Keane a Paul Scholes nemohli nastoupit kvůli karetním trestům, takže na tréninku se uprostřed zkoušela varianta s Davidem Beckhamem a Nickym Buttem – dalo se očekávat, že právě pro tohle složení se Ferguson rozhodne. Ryan Giggs byl zklamaný – právem.

Když Fergie odhalil základní jedenáctku, samozřejmě byli Beckham i Butt napsaní vedle sebe ve středu zálohy. Jesper Blomqvist byl nalevo a Ryan musel jít hrát na pravý kraj. V několika ohledech měl Fergie ve finále kliku a výběr sestavy byl jedním z nich. Ryan by býval byl užitečnější uprostřed, zatímco David by se nám víc hodil napravo, na svém obvyklém místě. Sice zápas zvládl dobře a nechal na hřišti všechno, ale Ryan by určitě dokázal to samé – a nám by tolik nechyběly Davidovy milimetrové centry.

Yorkey jednou řekl, že David je nejpodceňovanější hráč na světě, což může vzhledem k tomu, jak je slavný, znít jako nesmysl. Ale chápal jsem přesně, co tím Dwight myslel. Nikdy nemůžete pořádně docenit, jaký cit měl David v noze a jak dokázal připravovat šance – bylo to něco neskutečného. Nikdo ve fotbale předtím ani potom neuměl centrovat tak, jak to uměl on. Proto tvrdím, že kdokoli Davida vnímá jen jako hezouna a celebritu, neví o fotbale vůbec nic.

Coley a Yorkey žili z Davidových pasů – a najednou z nich těžit nemohli. Ani z centrů od Ryana, který se musel držet uprostřed hřiště. Tím pádem byli najednou útočníci odříznutí.

Bayern hrál fakt chytře. Pořád útočil středem hřiště, kde cítil svou největší sílu, dokonale nás pokrýval při standardkách. Dokonce se snažil využít i terénu: kouč Hitzfeld věděl, že na něm každá zpětná přihrávka bude poskakovat, takže nařídil útočníku Janckerovi, aby při rozehrávce napadal nejen obránce, ale i mě. My jsme naopak byli od prvního hvizdu nervózní a nejistí, takže netrvalo dlouho a dostali jsme gól. Jancker vybojoval přímý kop v nebezpečné vzdálenosti a za to,

co se stalo pak, jsem to pěkně schytral od lidí, kteří o chytání vůbec nic nevědí. Čili vlastně skoro od všech.

Abyste získali trenérskou profílenci UEFA, musíte mimo jiné sepsat odbornou studii na vybrané téma, kterou pak prezentujete před ostatními. Já jsem licenci studoval v St. George's Parku a jako téma jsem si zvolil přímé kopy. V Dánsku máme analytický systém TrackMan, který sbírá data o úderech při golfových turnajích, postupně se prosazuje i ve fotbale a mimo jiné shromažďuje údaje právě o přímých kopech. Využil jsem je pro svou studii a přišel jsem na něco, co mě fascinovalo: z čísel vyplynulo, že při perfektně zahraném přímáku letí míč přesně sekundu – a je jedno, odkud nebo jakou technikou kop zahrajete. Co to znamená pro brankáře? Že má jednu vteřinu na to, aby zvládl tři věci: zareagovat, skočit a chytit nebo vyrazit balon. Čím rychleji zareaguje, tím je vyšší šance, že zvládne i další dva úkoly.

Takže pokud zahráváte přímý kop, měli byste správně uvažovat takhle: „Jak to udělat, aby brankář neměl čas na reakci? Jak zařídit, aby míč do poslední chvíle neviděl?“

Svou prezentaci jsem zakončil tím, že jsem pustil na obrazovce gól, který jsem dostal tehdy na Camp Nou. Basler z hranice vápna zakroutil míč k pravé tyči, kolem zdi, do levého dolního rohu z mého pohledu. A já zůstal stát, nohy jsem ani neodpíchl od země. Vypadal jsem jako trouba, ale jen pro ty, kteří o fotbale uvažují postaru. *Brankář přece nemůže dostat takový gól! Bla, bla, bla.* I trenér Ron Atkinson o tom mluvil coby komentátor televize ITV.

Ale všímá si někdo toho, jak mazaně to Bayern tehdy vymyslel? Uvědomte si, že v té době ještě platilo, že útočící tým může do zdi postavit své hráče. Dnes už tohle pravidlo neplatí, ale tenkrát v Barceloně to bylo jinak. Zatímco si Basler rovnal míč, Jancker si to nakráčel přímo do naší zdi. Na její kraj si zase stoupl Markus Babbel a nedal se zastrašit Buttym, který se jej snažil vystrnadit. Přitom já jsem si řekl o čtyřčlennou zeď, důsledně jsem si ji postavil. A najednou v ní byli čtyři hráči navíc, kteří se pohybovali hlavně na krajích – všichni mi kazili výhled. Babbel mi ho

nakonec zastínil úplně, takže jsem se musel příkrčit a udělat krok doprava, abych na balon aspoň trochu viděl. V tu chvíli se Babbel otočil, sklonil a Basler zakroutil balon přesně do místa, kde jsem původně stál.

Jo, vypadal jsem jako blbec, uznávám. Ale byl to tak mazaně zahraný a dokonale secvičený přímý kop... A to je přesně úděl brankáře. Ne vždycky hrají hlavní roli úžasné zákroky – často rozhodují detaily. Stát na správném místě, přenést v pravou chvíli váhu na správnou nohu. Musíte si zvyknout, že občas z toho vyjdete jako hlupák – přinejmenším pro ty, kteří chytání až tak nerozumějí.

Zajímá vás, jestli mě Baslerův gól rozhodil? Pak mi věřte, že ne. Ani na vteřinu. Góly nebo chyby mě nerozhodily nikdy, rozhodně ne během zápasů. Analyzovat jsem si je přece mohl po utkání, ne? Během něj jsem dokázal všechno špatné vytěsnit, jako by se to vůbec nestalo. Vlastně tak přistupuju i k životu. K čemu by mi bylo se pořád hrabat v minulosti? Jak to říkal Kierkegaard: Život se musí žít dopředu. Z toho chlapa by možná byl dobrý gólman.

Už dlouho před poločasem mi běželo hlavou: *At už je pauza, my jsme v kabině a můžeme si to vyříkat a srovnat se.* Bayern nás ve všem přehrával. Všechno, o co jsme se na hřišti snažili, zavánělo průšvihem. Bylo jasné, že v poločase budeme muset něco změnit, a můžu prozradit, že Fergie poprvé během celého týdne vycenil zuby a pořádně zařval. Křičel na nás, ať se cestou zpátky pořádně podíváme na tu trofej, o které sníme celou kariéru, protože pokud budeme pokračovat v tom, co předvádíme, můžeme na ni zapomenout. Zabralo to. Ale i tak bylo zvláštní, že o poločase nevystřídal. A že když se konečně pro změnu rozhodl, šel na hřiště Teddy, a ne Ole. Proč sakra *neposlal* na hřiště Oleho, když nám tak moc teklo do bot?

At už se Fergiemu honilo hlavou cokoli, rozhodl se správně. Zpětně se na ten zápas můžete dívat i tak, že špatně vybral sestavu, pak všechno změnil a měl trochu kliku, že se střídání tak povedla. Ale koho zajímá, co měl původně za lubem? Mě rozhodně ne. Kdyby trefil sestavu dokonale a my jsme Bayern přejeli 3:0, nevyhráli bychom treble stylem,

na který se nezapomene. A třeba bychom nedostali tu cennou životní lekci: nic není perfektní, ale zkoušením a chybami se člověk nakonec naučí, jak na to.

Jak jsme tedy tehdy dokázali přetlačit ten slavný Bayern?

Každý ví, že Teddy vyrovnával ve chvíli, kdy se už čtyřiatřicet vteřin hrálo přes čas. Ale kdo vybojoval roh, vzpomenete si? Kopali jsme ho z *levé* strany poté, co jeden z našich hráčů utekl po lajně a *levačkou* centroval do vápna z pozice *levého* křídla.

Nic?

Pořád nic?

Tak vám to prozradím. Gary Neville.

Náš *pravý* obránce. Možná náš nejzodpovědnější, nejméně tvořivý hráč. Gary Neville – ano, opravdu Gary Neville – vydřel roh díky tomu, že najednou létal podél lajny na opačném kraji hřiště. Tak právě *tohle* je riskantní mód. Možná to bylo poprvé a naposledy v Garyho kariéře, kdy se octl s míčem na kopačce u levého rohového praporku, ale právě k tomu vás riskantní mód má donutit. Prostě běžíte tam, kde si myslíte, že týmu pomůžete. Takže Gary sprintoval na levou stranu, aby hodil svůj typický dlouhý aut do vápna, a pak už tam zůstal pro případ, že by Bayern chtěl zleva rychle přejít do protiútku.

Gary zkrátka vystrnadil z hlavy všechny negativní myšlenky. Přitom kdyby Bayern vážně zaútočil, šel dopředu přes jeho pravou stranu, kde bylo volno, a přidal druhý gól, bylo by hotovo. Rozhodnuto. Gary by byl už napořád jedním z viníků porážky. Ale v riskantním módu se nebojíte toho, že vás fanoušci a novináři rozcupují. Proto když si David stavěl míč a chystal se kopnout roh, já jsem se rozběhl přes celé hřiště od vlastního vápna na opačnou stranu. S Fergieho asistenty – nejdřív s Brianem Kiddem, pak Stevem McClarenem – jsme měli pro tyto případy dohodnutou strategii: já zařval směrem k lavičce a oni mi dali znamení, že devadesát minut je fuč a můžu vyběhnout dopředu. I v Barceloně jsem to věděl, protože se Steve zvedl ze střídačky, zvedl ruce a zkrížil zápěstí. Fajn. Teď, nebo nikdy.

Klidně se mohlo stát, že moje poslední minuty v dresu Manchesteru United skoční ostudou. Představte si, že by se Bayernu povedlo odvrátit Davidův roh, rozjet protiútok a zakončit do prázdné brány, kterou jsem dobrovolně opustil. Poslední, čím bych se jako hráč United zapsal, by byl komický inkasovaný gól. Ale když jsem vbíhal do vápna, nemyslel jsem na nic jiného než na to, že v obraně Bayernu nadělám pořádný zmatek. Zmatek a chaos. Do té doby hrál Bayern tak dobře, že i v několika málo situacích, kdy jsme mohli něco vytěžit z Davidových centrů, ať už to byly přímé nebo rohové kopy, si nás dokonale hlídal a držel pod kontrolou. Chtěl jsem tuhle jejich hráz rozbourat. Napadlo mě: *Poradili jste si se vším, tak teď si zkuste poradit se mnou.*

Nemyslel jsem to tak, že bych snad měl dát gól. I když je fakt, že jsem kariéru končil jako jeden z brankářů, který se dokázal občas trefit. Když sečtete klubové a reprezentační statistiky, vyjde vám, že jsem vstřelil jedenáct branek – čili jen o jednu méně, než kolik dohromady za celou kariéru zapsali Gary Neville a Jamie Carragher. V první sezoně, kterou jsem odchytil mezi dospělými, jsem za Gladsaxe-Hero dal gól hlavou, který nás nakonec zachránil v lize. V Dánsku se mi dokonce jednou povedlo trefit se v zápase dvakrát, i když pokaždé z penalty. Za Manchester United jsem dal gól v poháru proti Rotoru Volgograd. Ale jak často se vám něco takového povede? Upřímně, moc často ne. Zdaleka ne pokaždé, kdy jsem naběhl v závěru zápasu do vápna.

Proto jsem ani proti Bayernu nemyslel na to, že bych sám vyrovnal a že bych byl u fanoušků za hrdinu. Jen jsem se snažil udělat něco jinak. Něco, co Bayern nečeká, něco, čím ho zmatu. David na mě dokonce u rohového praporku čekal. Věděl, že zase poběžím dopředu, věděl to celý tým. Jít zkusit štěstí do vápna soupeře ve chvíli, kdy jsme v úplném závěru prohrávali o gól, byl prostě jeden z mých úkolů. Běžná součást naší hry. Další figl, který v riskantním módu člověk vyzkouší. Tlačítko, které zmáčkne ve chvíli, kdy už neví, co jiného udělat. Nový způsob, jak vyřešit rovnici.

Když balon letěl do šestnáctky, naběhl jsem si do místa, kam David kopal nejčastěji. Nikdy jsem samozřejmě nebyl hlavičkář, protože instinktivně se v blízkosti míče chovám jinak. Snažím se dostat pod něj, abych mohl natáhnout ruce a balon chytit. Vlastně jsem snad v životě nenačasoval hlavičkový výskok správně – ani při tom Davidově rohu. Jen se podívejte na video, jak jsem krásně vyskočil... Krásně, kdyby mým cílem bylo chytit balon do rukavic. Ale při hlavičce jsem byl hodně pod balonem, takže jsem ho jen lehce líznul. Ale to vlastně vůbec nehrálo roli. Důležitý byl chaos, který se mi povedlo vyvolat.

Tři hráči Bayernu se mě snažili hlídat: Babbel, Jens Jeremies a Thomas Linke. Všechn pořádek a disciplína byly v tahu, když se tři Němci přilepili na toho velkého blondátého chlapa v zeleném dresu, který se tak nelogicky vrátil do jejich vápna. To, že se o mě najednou zajímali tři hráči Bayernu, znamenalo, že tři naši měli najednou šanci dostat se k míči. Jedním z nich byl Yorkey. Nepovedlo se mu sice vrátit míč před branku, jak zamýšlel, a Michael Tarnat dokázal odkopnout, ale ztratil rovnováhu a nedostal balon tak daleko, jak si představoval. Ryanovi pak střela z hranice vápna vůbec nesesla, ale jak při pinballu se odrazila Teddymu – dalšímu, koho najednou hráči Bayernu nehlídali – a ten uklidil míč do brány.

Takže to máme jeden dobře kopnutý roh, mizerně načasovanou brankářovu hlavičku, Yorkeyho špatnou přihrávku, Tarnatův špatný odkop, nepovedenou střelu a ušmudlané zakončení. Když to všechno smícháte dohromady, dostanete definici chaosu. Celé kouzlo riskantního módu je v tom, že vytvoříte chaos. Bayern to tehdy srazilo do kolien. Mohli jste to číst v jejich tvářích.

Pamatuju si, jak Becks po svém vyloučení na mistrovství světa 1998 ve Francii novinářům říkal: „Je to pořád jen fotbal. Není to nejdůležitější věc na světě.“ No, já bych to viděl asi takhle: David byl tehdy ještě hodně mladý a to, co říkal, byl pěkný nesmysl. Protože pokud máte duši vítěze a pokud se zrovna o něco strašně moc snažíte, fotbal zkrátka je ta nejdůležitější věc na světě. Musí být! Musíte to tak brát. Třeba

jako Fergie, který v pozápasovém rozhovoru na Camp Nou do kamer líčil, že získat tuhle trofej je nejlepší chvíle v jeho životě. Fergie, který má tři syny a kupu vnoučat.

A když se něco nevydaří, prožíváte pravý opak. Máte dojem, že to musí být nejhorší moment v životě a že neexistuje nic, co by vás mohlo utěšit a přivést na jiné myšlenky. A přesně to najednou prožívali hráči Bayernu. Došlo jim, že je tu možnost, že ztratí finále, které přitom celých devadesát minut měli pod kontrolou. Že vedli, trefili tyč, břevno... A teď to všechno, na čem tak dlouho pracovali, jen tak zahodí. Viděli jsme, že jsou opaření.

Dokud jste v riskantním módu, nenapadne vás, že byste zmáčkli vypínač. Ne. Jede se dál, až do úplného konce, dokud nesplníte úkol. Byli jsme jako lovci. Jakmile jsme ucítili krev, šli jsme po kořisti, pořád dál a dál a dál a dál... Dokud jsme ji nezardousili. Ani na chvíli nás nenapadlo, že bychom si orazili, v klidu dohráli zápas a počkali na prodloužení. Ole vybojoval další roh a hned se hnal do vápna. David zase parádně nacentroval a Bayern jako by pořád nedokázal vstřebat chaos, který vznikl před prvním gólem. Jeho hráči se zase nedokázali ve vápně srovnat. Tarnat byl sice u tyče, ale jen tak tam postával a opíral se o ni, jako by čekal na autobus. Co to jako mělo být? Není divu, že se Teddy úplně snadno dostal k hlavičce a Oleho zlatá noha zařídila zbytek. Gólman Kahn na balon, který letěl za jeho záda, vůbec nezareagoval. Připadalo mi, že byl pořád ještě v šoku z prvního gólu.

Nejdřív mě napadlo, že poběžím zase dopředu, abych mohl slavit s ostatními. Ale zastavil jsem se. Kdybych se rozběhl a sprintoval přes celé hřiště, musel bych pak zase zpátky, přitom nás dělilo už jen pár vteřin od vítězství v Lize mistrů. Manchester United rozhodně nepotřeboval, aby jeho brankář při posledním útoku nebo nákopu soupeře měl tep 180. Místo toho jsem spontánně udělal přemet, který slavně zachytil kameraman a režisér na mě zrovna v tu chvíli nečekaně stříhl. Ale jakmile jsem zase stál na nohou, sevřel se mi žaludek.

Od chvíle, kdy Teddy vyrovnal a já se vrátil do brány, jsem byl nervóznější než kdykoli předtím. Napadalo mě: *Tak teď bude prodloužení, rozhodne zlatý gól. A já nesmím udělat chybu a zkazit nám zápas.* Zhluboka jsem dýchal a pořád jsem se snažil sám sebe uklidnit ještě ve chvíli, kdy Ole rozhodl. Málokdy jsem byl při zápase nervózní, ale tohle bylo fakt moc i na mě. A teď, když jsme vedli 2:1, zbývalo odehrát pár vteřin a Bayern se chystal rozehrát, mě ovládl strach: *Nestřílejte, probóha nestřílejte na mě. Teď fakt nejsem ve stavu, kdy bych ten balon dokázal chytit.* Těch pár vteřin se táhlo, jako kdyby to byly hodiny. Pak rozhodčí Pierluigi Collina zapískal.

Hergot, co jsem to právě prožil?

Co se to sakra stalo?

Ale tenhle úžas hned vystřídaly jiné pocity. *Je to paráda, Jasně... Ale vlastně se to dalo čekat, ne? My jsme přece Manchester United. Vrátit se do zápasu, když se zdá, že je všechno v hajzlu, to jsme přesně my! Tohle umíme.*

Do Barcelony jsme dorazili jako tým, který od prosince neprohrál. Jedna výzva splněná, šup na další. Hráli jsme v průměru méně než každý pátý den. Tahle jsme jeli nonstop od toho vítězství nad Sheffieldem Wednesday v roce 1993.

„Nikdy se nevzdali. Díky tomu je ten pohár náš,“ říkal trenér novinářům v mixzóně, hned po té své nesmrtelné větě: „Football bloody hell!“ Čili: „Tohle je fotbal, sakra!“ Zajímavé bylo, že když ho reportér ITV Gary Newborn pochválil, že mě poslal v rozhodující chvíli do vápna Bayernu, opáčil: „Já ho neposlal! Rozběhl se tam sám. Ale co už...“

To, co se odehrálo na Camp Nou, se samozřejmě nedalo vůbec očekávat. Ale když už se to stalo, vlastně jako by do sebe všechno zapadlo. Byla to ta nejhezčí možnost, jak vyhrát zápas – a odrážela celou naši cestu. Nemusíte mi věřit, ale celou dobu jsem někde uvnitř věděl, že budeme hrát finále, které připadalo na 26. května – na den, kdy by sir Matt Busby slavil devadesáté narozeniny. Než v roce 1994 zemřel, měl jsem čest toho skvělého chlapa poznat a věděl jsem, co

pro něj znamenalo, když United zase vyhráli anglický titul. Získat nadvládu nad celou fotbalovou Evropou, v zápase proti týmu z Mnichova, kde v roce 1958 havarovalo letadlo s týmem, který coby trenér vedl, a ještě na výročí jeho narozenin... I proto se mi zdálo, že to celé dávalo smysl.

A já? Poslední, co jsem v dresu Manchesteru United udělal, bylo, že jsem převzal od prezidenta UEFA Lennarta Johanssona ušatý pohár a spolu s Fergiem jsme tu velkou, památnou a nádhernou trofej zvedli do vzduchu. Vzhledem k tomu, že Roy Keane měl trest za karty, věděl jsem od semifinále proti Juventusu, tedy celých pět týdnů, že ve finále budu mít pásku já. A věděl jsem, jak blízko je šance, že si budu coby kapitán užívat oslavy. Ale ani jednou jsem se nezasnil a nepředstavoval si, jaké to asi bude. Jak se blížil zápas, nedovolil jsem hlavě ani jednu myšlenku ve stylu: *Můj poslední zápas za United. Jak to asi celé skončí? Jak pro mě to velké finále dopadne?*

Takhle nikdo v našem úžasném týmu nepřemýšlel. Co se dělo poté, co rozhodčí Collina naposledy zapískal? Jaké to bylo, dotknout se toho stříbrného naleštěného poháru? Co se mi honilo hlavou, když jsem ve sprintu skočil na Teddyho nebo když jsem radostí zvedl do vzduchu svého parťáka Raimonda van der Gouwa, když jsme čekali na slavnostní ceremoniál? Abych řekl pravdu, vlastně vůbec netuším.

Mám prázdno.

Někdy lidé vrcholový sport přirovnávají k papiňáku. A víte, co se stane, když z papiňáku sundáte pokličku – všechna pára se vyvalí ven. Nic nezůstane. Proto nemám na to, co se dělo po závěrečném hvizdu, žádnou vlastní vzpomínku. Všechny střípky jsem si poskládal z fotek nebo vyprávění ostatních, z televizních záběrů, novinových článků, z dnes už dobře známých historek. Dokonce i vítěznou party v Arts Hotelu v Barceloně mám tak nějak v mlze. Kromě jednoho momentu, kdy za mnou přišli Fergie a Martin Edwards a snažili se mě přesvědčit, abych přece jen zůstal a podepsal novou smlouvu. Ale k tomu se ještě dostaneme, nebojte.

Ještě jednu věc si z těch desítek minut mezi koncem zápasu a odjezdem autobusem z Camp Nou dobře pamatuju. Živě před sebou vidím, jak se najednou v naší kabině objevil můj syn Kasper s Charliem, synem Teddyho Sheringhama. Kasper měl totiž spolu se sestrou a svou maminkou odjet ze stadionu speciálním autobusem. Tak se to ve velkých zápasech, které FIFA a UEFA pořádají, dělá vždycky. Detaily, jako to, jakým způsobem ze stadionu pocestují rodinní příslušníci hráčů, se řeší téměř s vojenskou precizností. Přijedete a zase odjedete speciálním autobusem, ve kterém máte vyhrazené sedadlo. Odjíždí z jasně stanoveného místa na parkovišti, v jasně stanovený čas, na jasně stanovené místo. A protože se bavíme o éře, ve které ještě nebylo úplně běžné mít pořád s sebou mobilní telefon, asi chápete, že když se kluci objevili v kabině a zapojili se do oslav, byli jsme s Teddym sice nadšení a byl to pro nás nečekaný a nezapomenutelný zážitek, ale zároveň taky trochu starost.

Měli přece být v autobusu. Vědí vůbec jejich maminky, kde jsou? Jak jim teď asi máme dát vědět, že jsou oba v pořádku? Hned jsme zburcovali pár lidí z klubu, kteří předávali tu zprávu dál a dál a dál, až se nakonec opravdu donesla k našim manželkám. Zařídili jsme klukům odvoz ze stadionu do jejich hotelu. A až pak jsme začali řešit tu nejzáhadnější otázku: Jak se sakra vůbec mohli dostat do naší šatny?

Stadion Camp Nou má kapacitu 90 tisíc diváků. Na tribunách se slavilo, jávalo, někdo smutnil, ale každopádně to byl jeden velký zmatek. Pak tu byla přísná nařízení UEFA: stadion byl jako obvykle rozdělený na části, kterým se říká zóny, a abyste se do některé z nich dostali, potřebujete mít speciální akreditaci. Kasper ani Charlie neuměli španělsky ani slovo. Neměli u sebe žádné peníze. A přesto si ti dva rošťáci nějak proktestili cestu přes všechny kontroly až do naší kabiny. Přitom těžko někdo mohl vědět, že patří k někomu z nás. I když... Víte, jak vypadají? Možná jim fakt stačilo před každým bodyguardem ukázat na obličej a říct: „Koukejte, můj táta je Teddy Sheringham. A můj zase Peter Schmeichel. Snad nás poznáte, ne?“

ŠPION TOLEK

Já jsem hodně podobný svému tátovi, i když výšku jsem zdědil po mamince. Když se znovu sám sebe ptám, proč právě já, proč zrovna kluk z Gladsaxe dokázal v životě něco tak výjimečného, asi bych měl začít hledat odpověď ve vyprávění o tátovi, který sám rozhodně nebyl obyčejný chlap.

Zatímco ostatní děti v naší čtvrti měly dánské rodiče, kteří chodili klasicky do práce od devíti do pěti, můj táta byl Polák a muzikant. Šichta mu začínala v sedm večer, když restaurace v parku Tivoli přivítaly první hosty, a končila, až když se kodaňské bary kolem páté ráno vylidnily. Kromě toho měl ale ještě jednu práci, o které ovšem nikdo v rodině hodně dlouho neměl tušení. Asi chápete proč – můj táta byl špion.

Abych byl přesný, pracoval jako dvojitý agent.

Jmenoval se Antoni. Antoni Aleksander Schmeichel, ale maminka mu vždycky říkala Tolek. Tak ho znali i lidé, kteří si ho chodili poslechnout, jak válí na klavír. Poláci mají přezdívky rádi a dětem, které dostanou jméno Antoni, se většinou říká buď Tolek, nebo Antek. Tolek navíc znamená v překladu „dar od Boha“.

Ne že by snad táta v Boha věřil. Sice vyrůstal v katolickém prostředí Pomořanska na severu Polska, ale brzy se z něj stal ateista. Často říkával: „Kdyby nějaký Bůh existoval a byl by tak dobrý, jak o něm všichni říkají, nikdy bych nemusel zažít to, co jsem zažíval odmala.“ Těžko se

mu můžete divit. Jeho dětství skončilo už ve chvíli, kdy začal chodit do školy. Kvůli tomu, co prožil, se musel prát s mnoha démony.

Narodil se na konci léta 1933 ve Wąbrzeźnie, desetitisícovém městě, kde se všechno točilo kolem farmaření a pivovarnictví. Bylo součástí Německé říše až do konce první světové války, kdy jej Polsko získalo zpět. Netušíme, odkud se vzalo příjmení Schmeichel, ale zní německy. Táta měl dvě sestry, starší Malgorzatu a mladší Helenu. A taky bratra Juliana, který byl nejmladší. Můj dědeček Julian Maks byl muzikant a má babička Anna byla hospodyní – do chvíle, než přišla válka.

Když nacisté Polsko obsadili, ze všeho nejdřív zaútočili na svobodné město Danzig, dnešní Gdaňsk – stalo se to 1. září 1939. Babička Anna zrovna čekala mého strýčka Juliana. Děda mezitím stál v první linii, patřil mezi tisíce Poláků, kteří se dobrovolně přihlásili do armády, když napětí mezi Polskem a Německem začalo narůstat. Když jako řadový voják sloužil právě v Gdaňsku, na kasárna spadla německá bomba, což odnesl velmi vážným zraněním. Když za ním druhý den po útoku dorazila rodina na návštěvu, nemocnice byla prázdná, nezůstal vůbec nikdo. Žádní doktoři, žádné sestry, žádní pacienti.

Jeho tělo už nikdo nikdy neviděl. Nikdy se nekonal pohřeb a nikdo ani oficiálně nepotvrdil, že opravdu zemřel, i když jeho zranění byla tak těžká, že málokdo pochyboval. Tak to byl můj dědeček: statečný chlap, kterého zabily jedny z prvních výstřelů druhé světové války. Ten samý týden, kdy měl můj táta oslavit šesté narozeniny.

Nic najednou nebylo jako dřív.

Babička Anna se připojila k polskému odbojovému hnutí tvořenému mladými křesťany, které se jmenovalo Meč a pluh. V prosinci se narodil Julian. Pomořansko okupovali nacisté a začalo zatýkání a deportace Poláků a Židů do koncentračních táborů.

Pro tátu byl konec války podobně traumatizující jako její začátek. V lednu 1945 Rudá armáda Polsko sice „osvobodila“, ale zároveň vzala věci do svých rukou. Rusové označili řadu Poláků za hrozbu pro svou vládu – mezi nimi i každého, kdo se angažoval v odboji. Přímo před

zraky mého tatínka, jeho bratra a sester vojáci babičku Annu svázali a odvěkli z jejich domu. Táta už ji nikdy neviděl. Bylo mu jedenáct.

Co se přesně stalo s jeho rodiči, hlavně s maminkou, to byla pro něj největší ze záhad, které se celý život snažil přijít na kloub. Bolest, kterou musel prožít, si nesl stále s sebou. Proto se mockrát pokoušel hledat stopy, díky kterým by zjistil, jaký byl další Annin osud. Spoustu věcí, které se daly jen domýšlet, bral po letech snažení už jako fakta.

Dlouhou dobu si celá rodina myslela, že Anna byla deportována na Sibiř. Ale když moje starší sestra Kathrine studovala na vysoké škole, dostala se ke studii o katyňském masakru. Její součástí byly nové důkazy související s masovými hroby objevenými v lese v západním Rusku během čtyřicátých let minulého století. Na tom místě se našly tisíce těl, nejdřív se tvrdilo, že všechna patřila polským důstojníkům. Ale autoři té studie, nazvané Katyňská záhada, přišli s novým tvrzením: podle nich byly v hrobech také ostatky mnoha civilistů. Obyčejných mužů i žen, které Rusové označili za zrádce a nechali je v roce 1945 zmizet. Mezi nimi měla být i řada těch, kteří se zapojili do polského odboje – proto táta začal věřit tomu, že právě tam je pochovaná jeho maminka.

Až o mnoho let později, když už jako starý pán věděl, že se blíží konec jeho dnů, dověděl se pravdu a zjistil, jak Anna prožila poslední chvíle života. Až pak jí dokázal odpustit. Do té doby byl celý život přesvědčený o tom, že když se zapojila do odboje – i když to jistě bylo nesmírně statečné – ohrozila nejen sama sebe, ale i životy svých dětí. A že za to draze zaplatila. Jo, i to byl můj táta, velký prudeš a vztekloun. Nikdy netrvalo dlouho, než vybuchl. Tuším, že to všechno odstartovalo právě tím, co se odehrálo kolem jeho maminky.

Když zmizela, on a jeho sourozenci žili poblíž Chełmže u Anniných rodičů, ke kterým Tolek vzhlížel. Hlavně ke svému dědovi Boleslawovi, po kterém mám i já prostřední jméno. Boleslaw sloužil jako kaplan u polské kavalerie a v civilním životě měl dvě zaměstnání: dělal vrátného v pojišťovně a kromě toho se živil i jako muzikant.

Boleslaw hrál s kapelou dechovku a také uměl krásně na housle, čímž si bokem vydělal dost peněz. Táta ho bezmezně obdivoval, dědeček se pro něj stal partákem i vzorem. Netrvalo dlouho a začal ho doprovázet na místa, kde hrál – někdy jen v rámci Chełmže, jindy se vydali do okolí, což znamenalo ujít pěšky klidně deset nebo dvanáct kilometrů. Už ve dvanácti stál táta na pódiu vedle svého dědečka a hrál na akordeon.

Měl rád taky sport. Boxoval, jezdil plochou dráhu, běhal 3000 metrů za místní klub LZS Ostaszów. Zkoušel i fotbal, ale jen s kamarády na dvorku, moc mu to nešlo. Jeho největší vášní byla stejně hudba, a jakmile to šlo, zapsal se do hudební školy v nedalekém městě Toruň. Nejvíc ho bavilo hrát na lesní roh, jenže jednou se popral – jsem si jistý, že to bylo kvůli nějaké holce – dostal do zubů a o mnoho z nich přišel. Ztratil nátisk, který ke hře na dechové nástroje potřebujete, a tak přešel ke klavíru, kde se jeho talent projevil naplno. V Chełmzi pak s kamarády založil úspěšnou kapelu nazvanou Bílé kočky.

A jednoho dne přišel koncert, který změnil jeho život a díky němuž jsem přišel na svět. Táta vzal práci v cirkusovém orchestru a octl se v Sopotech, baltském přímořském resortu vměstnaném mezi Gdaňsk a Gdyni. Tohle město se může pochlubit nejdelším dřevěným molem v Evropě a jezdilo se do něj za zábavou. Táta přicestoval v padesátých letech, kdy byly Sopoty domovem mnoha bohémů – a rychle se mu tam zalíbilo. Hrál v džezových ansámblech a ve vyhlášeném klubu Spatif se po večerech potkával s herci, režiséry a muzikanty.

Hrál v orchestrech studentského divadla Bim-Bom a Pobřežního divadla, kde byl u toho, když se v roce 1959 poprvé hrálo nové představení *Kapka medu*, dílo mladé anglické autorky Shelagh Delaneyové. Lístky měly cenu zlata a jednoho dne táta stál u vstupní brány, dva žmoulal v ruce a čekal, až dorazí kamarádi, kteří si je u něj měli vyzvednout. Najednou k němu přišla krásná slečna a zajímala se, jestli by jí jeden neprodal, když už nejsou na pokladnách k dostání. Ta dívka byla vyšší než on, mluvila německy, ale ukázalo se, že je z Dánska. Pracovala jako